

ЗВУК И РЕЧ

70 година Музиколошког института САНУ

Програм прославе

Музиколошки институт САНУ
Београд, 2018.

ЗВУК И РЕЧ

70 година Музиколошког института САНУ

Програм прославе

Уредници издања

Ивана Медић
Катарина Томашевић
Милош Маринковић

Аутори филма о Музиколошком
институту САНУ

Бојана Радовановић
Милош Браловић

Аутори текстова

Александар Васић
Јелена Јовановић
Данка Лајић Михајловић
Наташа Марјановић
Ивана Медић
Биљана Милановић
Мелита Милин
Весна Пено
Даница Петровић
Катарина Томашевић

Програм прославе 70. годишњице рада Музиколошког института САНУ финансијски је подржало Министарство културе и информисања Републике Србије

САДРЖАЈ

Реч директорке	7
Музиколошки институт САНУ	8
Петар Коњовић, оснивач Музиколошког института САНУ	10
СВЕЧАНА АКАДЕМИЈА Београд, Српска академија наука и уметности, Свечана сала 3. децембар 2018. године у 12 часова	11
ФОРУМ МУЗИКОЛОШКОГ ИНСТИТУТА САНУ Циклус МЛАДИ ИСТРАЖИВАЧИ Београд, Српска академија наука и уметности, 12:00 часова септембар – октобар 2018.	
Марија Маглов <i>О чему говоримо када говоримо о медију/медијима у музикологији?</i> 17. септембар 2018.	15
Моника Новаковић <i>Silentium est aurum: тишина у филму на примеру филмова Le Samourai (1967), Goya's Ghosts (2006), The Artist (2011) и Acts of Vengeance (2017)</i> 24. септембар 2018.	16
Милош Браловић <i>Умерени модернизам: од значења појма до уодношавања друштвених појава и композиторских поетика</i> 1. октобар 2018.	17

Бојана Радовановић

Глас и тело као предмет истраживања – поглед из музикологије

Градећи своју идеју на темељима становишта Николаса Кука (Nicholas Cook) да музику треба посматрати кроз призму извођења, и Ричарда Леперта (Richard Leppert) да „о чему год да се ради у музици, у њој се ради о телу“, у овој презентацији бавим се питањем гласа и тела у музици и музикологији. Како сматра Кук, музикологија је установљена као дисциплина која је од самих почетака уредсређена на музички текст, а због те „навике“ није сасвим способна нити опремљена да се у потпуности посвети музици као извођењу. Међутим, у последњих неколико деценија, музикологија је значајније почела да се отвара према студијама извођења, чиме је покренула лавину питања која подривају и критички промишљају традиционално установљене дихотомије као што су ум – тело, мисао – глас, филозофија – музика, мушкарац – жена, текст – извођење, композитор – извођачица.

У складу с новим тенденцијама у науци о музици, ово предавање ће понудити поглед на историју гласа и тела у музици и музикологији, с посебним освртом на музиколошке доприносе који настају у последњим деценијама – студије Ричарда Леперта (*The Sight of Sound*, 1993), Хане Бозме (Hannah Bosma: *The electronic cry: Voice and gender in electroacoustic music*, 2013), Николаса Кука (*Beyond the Score: Music as Performance*, 2013), Јелене Новак (*Postopera: Reinventing the Voice-Body*, 2015). Наведени аутори и ауторке као централни задатак својих разматрања постављају критичку (ре)интерпретацију позиције и репрезентације тела и гласа у музици насталој у окриљу модерне историје западног света, а њихови научни доприноси, као што ћу у овом предавању настојати да покажем, указују на правце којим би, судећи по томе да се савремени контекст обликује око све доминантнијег захтева за извођењем, музикологија могла да крене.

Бојана Радовановић је истраживач-приправник у Музиколошком институту САНУ и студенткиња докторских студија музикологије на Факултету музичке уметности у Београду. Поред основних и мастер студија музикологије на ФМУ (мастер теза: *Наука као уметност: интердисциплинарност у научним радовима Драгутина Гостушког*), завршила је мастер студије трансдисциплинарне хуманистике и теорије уметности на Факултету за медије и комуникације у Београду (теза: *Експериментални глас – савремена теорија и пракса*). Бави се историјом и теоријом музике и уметности у XX и XXI веку, укључујући уметничку и популарну музику, везу уметности и политике, теорију гласа и медија.

Милош Маринковић

О могућем тумачењу српско-хрватских културних односа посредством написа о музици на страницама *Danice ilirske*

Предавање ће бити посвећено једном сегменту истраживања у оквиру рада на докторској дисертацији, чија се тема односи на српско-хрватске музичке релације у XIX веку. У фокусу су културне активности у доба хрватског народног препорода, то јест илирског покрета, који је тридесетих година XIX века инициран у загребачкој средини, с циљем постизања културно-политичког јединства свих јужних Словена. Будући да су српско-хрватски односи представљали стожер сваког пројекта јужнословенске интеграције, у раду се (не)успешност илирзма приписује интензитету осећаја „братства“ између Срба и Хрвата у датом тренутку, с нарочитим освртом на револуционарну 1848. годину. Како поменути културни, а у основи политички покрет, није заобишао ниједну сферу уметничког деловања током тридесетих и четрдесетих година XIX века, илирске тенденције значајно су утицале и на развој музичке културе. У раду ће се пратити друштвенополитички контекст музичког живота током илирског периода, посредством музичких рубрика из недељног часописа *Danica ilirska*, објављиваног уз званично гласило илирског покрета – *Ilirske narodne novine*. За ово истраживање је извршена селекција текстова о музици из поменутог часописа који на парадигматичан начин илуструју илирску идеологију, с посебним акцентом на српско-хрватске културно-политичке односе, али и с циљем да се укаже на (често маргинализован) музички допринос целокупном илирском покрету. Разматрањем рецепције музике у часопису *Danica ilirska*, с једне стране, установиће се континуирано одражавање друштвено-политичких промена на културни и музички живот, док ће се, с друге стране, показати да је извесне музичке тенденције могуће тумачити као потенцијалне иницијаторе политичких потеза српских, односно хрватских елита.

Милош Маринковић је истраживач-приправник у Музиколошком институту САНУ и студент докторских студија музикологије на Факултету музичке уметности у Београду. На тој катедри завршио је основне и мастер академске студије, одбранивши тезу *Нове културално-фестивалске перспективе у Хрватској и Србији као резултат друштвено-политичке трансформације музичког фестивала у СФРЈ*. Његово истраживање у оквиру рада на докторској дисертацији фокусирано је на српску и хрватску музику XIX века, али се његово академско интересовање паралелно односи и на савремену музику, фестивале и политику у СФРЈ.